

עין משפט
נר מצוה

לג:

פַּטוּר אבֿל אסור קא קשיא אַי חייב חטאת מבעיא. פרש"י תשובה גדולה חזרת להשיני דאפי' פטור אזל אסור קא קשיא לי כ"ש דחייב חטאת קא קשיא לי אזל לא קשיא כלל דהתם מיירי בקשין שאינן ראויין למאכל בהמה וקשה מאי מאריך בלשנו השתא פטור אזל אסור קא קשיא לי לשני ליה לאלתר התם מיירי בקשין וע"ק דמשמע דבקשין מתסר לרב יהודה ובסמוך מתיר רב יהודה אף להריח דלמר דמפשח ויהיז אלותא וכו' ואר"ת דגרסי' כגרסא דר"ם דגריס א"ל וה"פ דרב יהודה משיב לרב כהנא פשיטא דהזרייתא נשנית בטעות דהא הא דקאמר פטור אזל אסור קא קשיא לי דלדברה מותר לגמרי ואפי' לכתחלה חייב חטאת מבעיא כ"ש דנשנית בטעות כיון דקתני חייב חטאת וא"ל רב כהנא לרב יהודה מניין לשנוי לך דהזרייתא מיירי בקשין שאין ראויין כלל למאכל בהמה ולכן זהו דלהריח פטור אזל אסור לחנוך זו שניו חייב חטאת אזל לדיך קשה דבקשין נמי קא אמרת דמותר להריח כדקאמר מפשח ויהיז אלותא וכו' ומ"מ רב יהודה לא הוה מודה ליה דרב יהודה ס"ל דלחנוך שניו פטור אזל אסור ולהריח מותר אפי' לכתחלה אף על גב דקשין הן להריח מותר:

בי הוינן בי רב יהודה הוה מפשח אן כו'. ומיירי להריח כדמסיק דסבך כרענן דלמרו התם גבי לחנוך שניו פטור אזל אסור ולהריח מותר אפי' לכתחלה ולא גזרי שמה יקטוס וא"ת למה נמנעו כשחל יו"ט במ"ש מלהריח בשמים משום שמה יקטוס והא לא חיישינן כדמוכח הכא אליבא דרב יהודה דס"ל כרענן וגם אין שייך לפרושי טעמא משום אש גיהנם שמתחיל לשרוף ולהסריח ולכן מצרכינן ככל מ"ש דעלמא וכשחל אפי' לכתחלה אין האש מתחיל לשרוף ולהסריח ולכן לא מצרכינן דהא גם ציו"ט שזבת דא"כ גם צמוציא יו"ט אמאי לא מצרכינן אצמשים וגם אין לפרש דהא דמצרכינן אצמשים במ"ש משום נפש יתירה שאבד ומריח הצמשים ומישב דעמו עליו וכשחל במ"ש אז אינו מפסיד נפש יתירה דציו"ט אית ליה נשמה יתירה דא"כ צמוציא יו"ט אמאי לא מצרכינן אצמשים ואי ליכא הני טעמי א"כ מ"ט דמצרכינן אצמשים במ"ש וי"ל דלעולם טעמא דמצרכי' אצמשים במ"ש הו' משום נשמה יתירה ב ציו"ט ליכא נשמה יתירה א וא"ת אמאי לא מצרכין אצמשים כשחל יו"ט להיות במ"ש? כיון דיש לו מאכלים חשובים וטובים ד מישב דעמו ממילא בלא ריח צמשים ה: **ב**י תניא החיא במוסתקי.

מוזפפת ורעועה פירש רש"י דלא חיישינן לתקון כלי דהואיל ורעועה הרבה יחוס עליה דשמא יקלקל החצית ועושה נקב לכל הפחות שיוכל וה"ר יצחק פירש במסכת ערוצין (דף לד: ושם בד"ה ואמאי) דכיון שהם מדבוקים בזפת ואין החמיכות שלמות^ה לא הו' שום תקון כלי:

הכל

הנשברים כך אמר לי רבי שמואל המכונה חסיד מן ברבשט"א וכיון דרעועה היא ליכא למגור בה שלא יתכוון לעשות כלי: שצריך

המביא פרק רביעי ביצה

אולני בהמה. כגון קש ועלי קנים אין בהם משום תקון כלי ומותר לקטוס ולתקן קש של שצלין בשבת לחנוך שניו: להניף. וונטליי"ר משום הכלל: ומוללו. צין אצבעותיו להוציא ריחו: ולא יקטמנו להריח זו. שיהא מקום הקטימה לח וריחו נודף גזירה דלא ליתי

לקוטמו לחנוך זו שניו דהתם כלי משוי ליה ואיכא איסורא דאורייתא: **פטור**. דאינו לשם כלי: **חייב חטאת**. בשבת ויש עני בשמים שהן אוחלי בהמה ואפי' חייב: **א"ל**. רב יהודה השתא פטור אזל אסור קא קשיא לי כלומר תשובה גדולה חזרת להשיני אס מאלת דזרייתא אומרת לחנוך זו שניו פטור אזל אסור אף היא היתה תשובה לדברי שאני אומר מותר לכתחלה וכל שכן שהבאת לי חיוז חטאת אזל אינה תשובה דכי תניא היאך צעלי בשמים קשין שאינן ראויין למאכל בהמה: **קוטמו ומריח** זו. ואפי' לכתחלה דהא אף לחנוך זו שניו שרי אלא אורחא דמילתא נקט שאין דרך רכין לתקן לחנוך: **בקשין אמאי לא**. להריח זו מי גזור רענן כשאין מתכוין לכלי אטו מתכוין: **והסנן שזכר אדם חציו**. מגופה שיש בה גרוגרות ואוכל וצלבד שמה יתכוין ליפות השצירה להיות לה לפי שמה עוד כלי: **הוה מפשח**. אישצריי"ר בלע"ו כשמשפך צידו ענפים מעץ גדול כמו ויפשחני (איכה ג) עשה לי גדר כסעיעפות בענפי עני היער סציעות דרכי כדי שלא אלף כדקך שעושין בני הערים שקורין פליש"ץ: **הוה מפשח**. מן המלושין: **אלוסא**. מקלות גדולים כמו ולא באלה ולא ברומח במסכת שבת (דף סג:). **ואע"ג דחויא לקספא דרגיז וחליני**. שהיא קשה ורחוי לעשות ממנו צית יד לקרדוס ולפסל שקורין דולויי"ר והוא היה שזברה להריח: **לא יעול אלא מן האצוס של בהמה**. דדבר הראוי לאכילה מוכן לכל זורך אצל עגים הואיל ודרכן לדבר האסור כגון לעשות כלים לא התירו לטלטלן אלא להסקה: **שלא יקטמנו**. אקיסס קאי: **אחד זה ואחד זה**. אחד שבת ואחד יום טוב: **אינו אלא משום שבות**. דקטימה תקון כלאחר יד הוא ולא תקון מעליא הוא אלא א"כ מתחתיו וממחקו צסכין. והשתא קא מיהדר למרזוי קושיא דלעיל הא דמני לעיל בקשין לא יקטמנו להריח ר' אליעזר דלמר בקוטס לכלי חייב חטאת הכא גבי קוטס להריח פטור אזל אסור גזירה שמה יקטמנו לכלי והא דרב יהודה דמפשח להריח כרענן דלמרי בקוטס לכלי פטור אזל אסור הכא להריח מותר לכתחילה: **וליס ליש לרבי אליעזר כו'**. והא הכא דכי

מתכוין לעשות כלי איכא חיוצא דאורייתא וכי לא מתכוין לא גזור רענן לכתחילה: **כי תניא ההיא**. דמותר: **במוספקי**. חצית שזברה שמדבקין שצריה בשרף של עץ שקורין ש"ף שעושין הימנו זפת וקורין אותו ריישינ"א וריחו דומה לריח לבונה ובלשון ערבי קורין אותו מוסתקי" ומדבקין זו קערות חרס ויוחנן הכא ברעפים חדשים עסקינן מפני שצריך

מתכוין לעשות כלי איכא חיוצא דאורייתא וכי לא מתכוין לא גזור רענן לכתחילה: **כי תניא ההיא**. דמותר: **במוספקי**. חצית שזברה שמדבקין שצריה בשרף של עץ שקורין ש"ף שעושין הימנו זפת וקורין אותו ריישינ"א וריחו דומה לריח לבונה ובלשון ערבי קורין אותו מוסתקי" ומדבקין זו קערות חרס ויוחנן הכא ברעפים חדשים עסקינן מפני שצריך

מסורת הש"ם

^[א] (מוספתא שבת פ"ו),
^[ב] שבת קמ"ו,
^[ג] ועי'ע מוס' פסחים קכ: ד"ה רב),

גמ' הוה מפשח. וכן בלישנא דמתני' אילן שנפסח פ"ד מ"ו דשעיעות:
שם וחב"א אחד זה ואחד זה. עיין שבת דף קמ"ו ע"ב רש"י ד"ה שמה יקטוס:

הגהות מהר"ב רנשבורג
[א] תוס' ד"ה כי הוינן וכו' להניף באוויר. איישובוי"ר וכו' ליכא נשמה יתירה.
י"ב עין רשכ"ם בפסחים דף קב ע"ב בד"ה ושמואל אמר יתה"ק וכו' שבת ד':

ונטליי"ר [וינטליי"ר]. להניף באוויר. איישובוי"ר [איישובוי"ר]. לגזום, לדלל. פליש"ץ [פליש"ץ]. לכופף. דולויי"ר [דולידורי"א]. מעצב (מעין גרון). ש"ף. אשוח. ריישינ"א [רייש"א]. שרף-עץ. ברבשט"א. ברבסטור (עיר בארגוניה שבספרד).

לעזי רש"י

מוסף רש"י
שובר אדם את החבית. מלגא גרוגרות, כספין או כסיף, לאכול ממנה גרוגרות. דלון כמקלקל שום איסור בשבת, ובבלבד שלא יתכוין לעשות כלי. לנזקתה יפה כפתח נאה (שבת קמז).

מוסף תוספות
א. כ"ש דקתני חייב חטאת דליכא מאן דלימא הכי, אלא ודאי ברייתא שבשעת היא ולא תותבין מינה. נשכ"א. ו. ובמוצ"ש פוסקת כדאמרינן בפ"ב (לעיל סו.) והגוף נחלש. מר"פ. ג. הוא שמח מחמת שמחת יו"ט ותענוג המועד ואינו מרגיש באיבוד יתירה. מוס' רי"ד פסחים קכ: ד"ה שם אמר רב. ד. לבו נהנה ונפשו מתרחבת כשרואה המאכלים הטובים והתענוגים. מר"פ. ה. דמחמת גריעתו לא חיישינן שיתכוין לעשות כלי. מוס' הלא"ש עירובין לד: ד"ה סא.

^[1] יוחנן דמתכוין לבדוקם אם מקבלין האור, כלומר אם נגמרה מלאכתן ולא יתבקעו